

LA INDIRECTA

. L'ENTREVISTA

Roger Lloret QUÍMIC I MEMBRE DE MONTSALAT

“El problema de contaminació més important de Catalunya, d'abans, d'ara i del futur”

Roger Lloret ha participat en l'elaboració del documental –gravat l'estiu passat– titulat ‘La Sal de la Mort’, que tracta dels vessaments de residus salins als rius Llobregat i Cardener originats per Iberpotash, empresa explotadora de les mines de potassa del Bages. Lloret forma part de MontSalat, una plataforma que denuncia l'abocament diari de sal als immensos runams salins –des d'on s'escampa Llobregat avall i que registra unes concentracions que superen diverses vegades les que trobem a l'aigua de mar– i els devastadors vessaments del col·lector de salmorres. El grup dona a conèixer el documental mitjançant projeccions públiques.

Eva Badia
entrevista@setmanaridirecta.info

Quins són els efectes de la sal a l'aigua potable?

La sal abocada als rius afecta els ecosistemes i el sistema renal i la pressió sanguínia de qui la beu. Quan es desinfecta amb clor, els clorurs i la matèria orgànica generen trihalometans a l'aigua potable, uns elements que són cancerígens, mutagènics i teratogènics. Des del gener, la directiva d'aigües de la Unió Europea limita els clorurs que es poden usar en l'aigua potable a un màxim. Gràcies a la pluja i al fet que hi hagi dilució als rius, estem al límit de clorurs permessos, però els trihalometans estan fregant o per sobre d'aquest límit i... Comptel, que la propera sequera ja està en marxa! Amb el cabal del riu normalitzat, com abans de les pluges del mes de maig, difícilment s'acomplirà la directiva sense gastar recursos en noves tecnologies de tractament. Quan els objectius de qualitat de l'aigua potable no s'assoleixen, aquesta es transforma en “sanitàriament permisible”, situació que patim des de fa dècades. Però com que això no et mata de seguida...

Què s'ha fet o s'està fent per evitar aquesta situació?

El més barat seria arreglar el riu en origen però, per ara, sols es millora l'aigua potable que s'ha de subministrar i això –que és molt més car– ha fet construir nous tractaments a les potabilitzadores del Llobregat, tant a Abrera com a Sant Joan Despí. La resta d'empreses subministradores i altres usuaris també hauran d'invertir i ho acabarem pagant els usuaris, ja que la directiva europea no s'acomplirà perquè el riu continuarà portant la salini-

ANTONIA CHAN

tat. El col·lector de salmorres, construït per minimitzar la contaminació de les aigües superficials i els aquífers, ha quedat obsolet perquè Iberpotash multiplica l'extracció al màxim i, amb ella, també els abocaments de residus sòlids. Des de l'any 89, aquestes aigües industrials passen per un col·lector que ha resultat ser insuficient. S'ha ampliat des d'Abrera fins al mar, però de les mines del Bages –zona on es produeixen els abocaments– fins a Abrera, encara tenim el col·lector inicial. Tot ell, fins al mar, s'ha trencat més de 350 vegades. L'envellem del col·lector i la sobreexplotació generen vessaments i contaminacions puntuals molt agressives. Quatre o cinc poblacions han perdut les seves fonts d'abastament històriques i han construït noves plantes de tractament. Quan el nou col·lector funcioni al màxim de la seva capacitat, cada any evacuarà al mar gairebé tot un embassament de Sant Ponç, uns recursos hídrics de valor incalculable i molt més econòmics de tractar que una dessaladora d'aigua de mar.

Qui paga tot això?

La mineria no compleix les seves obligacions mediambientals, ja que el runam salí es considera un subproducte i, per tant, no se li aplica la Normativa de Residus Industrials. Els danys s'externalitzen i han de ser remeiats amb diner públic. Dels 277 milions d'euros previstos per l'Agència Catalana de l'Aigua per minimitzar l'impacte de la salinitat, Iberpotash sols està disposada a pagar-ne uns tres o quatre, que servirien per recollir surgències d'aigües dolces salinitzades i portar-les al col·lector. La resta d'obres es paguen

amb fons europeus i altres fons públics. O sia, que l'axioma de *qui contamina paga* es converteix, en aquest cas, en *qui contamina cobra*.

Es pot denunciar aquest incompliment de les obligacions ambientals?

Ja fa anys que la fiscalia de medi ambient del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya va obrir diligències contra l'empresa minera. La policia judicial va aclarir que l'augment de la salinitat és fruit de la mina de potassa i, amb tota seguretat, si hi hagués una sentència seria condemnatòria. S'ha pressionat políticament perquè el sumari no evolucioni i fa anys que està retingut en un jutjat de Manresa. Per MontSalat, ens trobem davant el problema de contaminació més important de Catalunya –d'abans, d'ara i del futur–, ja que afecta el territori i més de quatre milions de persones que beuen i utilitzen les aigües del Llobregat. Hem iniciat un altre procés judicial de reclamació dels afectats, obert tant a particulars com als ajuntaments i les indústries, però l'empresa minera i alguns polítics intenten dividir els actors, mentre algun ajuntament mira cap a una altra banda.

Hi ha alguna solució senzilla?

S'han fet propostes, com dissoldre els runams i abocar-los al mar a través del col·lector, o s'ha calculat quant costaria tornar la sal a la mina, però la mina no vol. A més de les anomalies ambientals, els incompliments i els diferents delictes, el Departament de Medi Ambient ha concedit la llicència ambiental a l'empresa minera Iberpotash. La societat civil s'hauria de bellugar i, quan hi hagi una pressió prou important sobre els polítics, possible-

ment aquests mouran fitxa. Potser s'esperaran que la potassa desaparegui... perquè això de la mineria, arreu on vagi, en general, són 100 o 200 anys de glòria i 1.000 o 1.500 anys de misèria.

I tot això s'explica al documental 'La Sal de la Mort'?

La productora de Cardona E2S Produccions va tenir la idea de fer un documental de denúncia i, juntament amb MontSalat, va elaborar el guió. El programa *Gran Angular* de TVE hi estava interessat però, quan el va visionar, ja no li va convenir, suposadament per les pressions polítiques. Després es va oferir el programa a TVC i es va obtenir la mateixa resposta. La productora va cedir gratuïtament el documental a MontSalat i, d'aquí, s'està creant aquesta diàspora, tant al Bages com al Baix Llobregat i al Barcelonès, que potser és l'àmbit que pateix més el problema i que, a la vegada, el desconeix més o bé el té assumit com una fatalitat. Hi ha una explicació de perquè la Regió Metropolitana de Barcelona té el rècord de consum d'aigua envasada, però els mitjans de comunicació no n'expliquen les causes o no ho poden difondre, tot i que seria desitjable.

+ INFO

Qui vulgui aconseguir el documental 'La sal de la mort':
www.lasequia.org/montsalat
o correu a montsalat@lasequia.org

. LA COLUMNNA

Veles e vents

Esther Sancho
opinio@setmanaridirecta.info

Recentment, amb una companya advocada hem patit una derrota moral en el cas d'una casa okupada. No es tracta de cap sentència condemnatòria, el que ens ha derrotat ha estat l'actitud de renúncia de les encausades que, de moment, tampoc no les ha dut a bon port i que ens ha fet deixar la defensa –o seguint amb el símil mariner, abandonar el vaixell en ple naufragi. Per sort, d'exemples de resistència de cases i centres socials okupats a Ponent no ens en falten. Sense anar més lluny, el 24 de juliol complim tres anys del desallotjament de La Gàbia en un terreny municipal que ara resta erm i sense usos socials perquè l'arrogància del tripartit lleidatà, aleshores governant, no es va satisfer amb desallotjar la casa sinó que va haver d'enderrocar-la i arrasar tots els seus arbres i l'hort col·lectiu, sense evitar amb això noves okupacions d'altres centres socials okupats que encara aguanten.

El fenomen de l'okupació segueix ben viu arreu després de tants anys de victòries, derrotes, esperances i desencisos, en un

El fenomen de l'okupació segueix ben viu arreu després de tants anys de victòries, derrotes, esperances i desencisos

context socioeconòmic actual que el legítima, fomenta i justifica més que mai. Tanmateix, ha de conviure amb alguns casos residuals que responen més a opcions personals de rebel·lia generacional o recerca identitària que no pas a una acció política col·lectiva o a una *modus vivendi* alternatiu, el que es pot traduir en una manca de coherència quan la repressió arriba. La conclusió, malgrat tot, no deixa de ser positiva perquè sembla indicar-nos que hem aconseguit popularitzar aquesta acció directa antiespeculativa, estendre-la a més segments socials que se l'han fet seva amb un efecte evident de conscienciació sobre la resta de la població, que ha vist posar cara i ulls ben propers al que abans era un subjecte indeterminat i llunyà, el “col·lectiu okupa”. La classe mitjana del civisme de multa i garró que ahir tant el criminalitzava, avui ho ha de dir amb la boca petita perquè el fill del veí o la neboda del cap hi poden estar fins al coll. Preuades naus estirats segueixen alçant la bandera negra i ja no es veuen restes del naufragi, a l'horitzó surt el sol.